

Teollisuuden ja varsinkin kemian-teollisuuden aiheuttamien sairauksien lisääntyminen ja lääketieteemme muodostuminen teollisuudeksi on herättänyt ihmisissä kiinnostuksen luonnosta suoraan saatavien parantavien, vahvistavien ja sairauksia ehkäisevien vaarattomien aineiden käyttöön. Harrastukseni vuoksi olen tutustunut propolikseseen sekä käytännössä että teoriassa. Tämän artikkelin laatimiseen käyttämistäni lähdeeteoksista antoisin on Apimondia-instituutin julkaisema venäjänkielinen Propoliskirja, johon on koottu tietoja eri puolilla maailmaa tehdyistä tutkimuksista.

Propoliksien alkuperä ja koostumus

Propolis eli kittivaha on jokaiselle mehiläishoitajalle tuttu aine. Sillä mehiläiset liimaavat kiinni pesän liikkuvia osia, tukkivat rakoja ja vahvistavat heikkoja kohtia pesässä. Se toimii siis sekä lämpöeristeinä että desinfiointiaineena.

Ranskalainen A. Caillas ja venäläinen A. Nikolaev esittävät kaksi propoliksien syntytapaa — sisäisen ja ulkoisen. Uudemman tutkimuksen mukaan propolis on mehiläisten siitepölyn sulatuksessa syntyvä sulamaton hartsimainen erite. Ulkoinen, jo kauan tunnettu syntytapana se, että mehiläiset keräävät propoliksien mm. poppelin, pajun, koivun ja leppänsilmuista, joistakin ruohokasveista ja jalka myös männyn ja kuusen silmuista. Ylenalaisten N. Joirisin ja A. Nikolaevin mukaan propolis sisältää hartsin- ja balsamiaineita n. 55 %, vahaa 30 %, eteerisiä öljyjä 10 % ja siitepölyä 5 %. Propoliksessa on lisäksi hivenaineita ja vitamiineja. Propoliksien tarkkaa kemiallista koostumusta ei voida kuitenkaan määrittellä, koska se vaihtelee pesän sijaintipaikan ja propoliksien valmistustavan mukaan.

Propoliksien parantavat ominaisuudet

Tätä hienontuoksuista, pihkamaisen makuista ainetta on jo muinaisista ajoista käytetty monenlaisiin lääkityksiin. Nykyisin sitä on tutkittu useissa maissa ja lääketiede on todennut sen desinfiointivaikutukset.

Tutkijat ovat havainneet, että useissa tapauksissa propoliksien teho ja mikrobeja tuhoavat vaikutus on voimakkaampi kuin antibioottien. Propoliksella ei ole myöskään minkäänlaisia haittavaikutuksia sopivina annoksina käytettynä. Joillakin henkilöillä se saattaa aiheuttaa allergisia

oireita (kutinaa ja ihottumaa), mutta ne häviävät, kun kuuri lopetetaan (A. Pestsanskij).

Propolista käytetään ulkoisesti ihosairauksien, haavojen ja palovammojen hoitoon sekä känsien ja syylien poistoon (A. Caillas). Lukuisat tutkijat eri maista ovat todenneet propoliksien tehokkuuden suun ja kurkun limakalvojen sekä keuhkojen tulehduksissa samoin kuin vatsa- ja suolistohaavojen parantamisessa. Propolis tasapainottaa hormonitoimintaa ja stimuloi punaisten verisolujen syntymistä (K. Lund Aagaard).

Tanskalainen propoliksien tuottaja ja tutkija Lund Aagaard sanoo, että propolis on vaaraton mutta tehokas aine, joka auttaa likimain kaikissa sairauksissa, ja hän kertoo tutkimustuloksista, jotka ovat todella hämmästyttäviä. "Propolis on erikoinen luonnontuote, jolla on hyvin suuri voima, jota ei tähän mennessä ole täysin selvitetty. Ottaen huomioon aineen vaarattomuuden jokainen voi sitä käyttää. Paras on kuitenkin kokeilla lääkärin ohjeiden mukaan".

Propoliksien käyttömuotoja on useita. Eri tutkijoilla on hieman erilaisia reseptejä, mutta kaikki vaikuttavat kelpoisuudella.

Mm. Lund Aagaard suosittaa kuumeen ja angiinan parantamiseen propolista, joka kuumalla vedellä suodatetaan teehen. Sillä huuhdellaan kurkkua ja seos juodaan illalla. Pelkän propoliksien pureminenkin auttaa. Teelusikallisen verran propolista purraa 10—15 minuutin ajan tunnin tai kahden välein. Ljubljanan yliopiston lääketieteenlaitoksen tekemissä kokeissa 36 suun ja kurkun limakalvojen akuutista tulehduksesta kärsivää potilasta puuskeli propolis-pastilleja parin tunnin välein. Likimain kaikkiin kuume oli laskenut 6 - 10 tunnissa eikä nieltäessä tuntunut kipua, myös yleiskunto oli kohentunut.

Lund Aagaardin mukaan propolis vapauttaa hetkessä voimakasta antibioottia joutuessaan kosketuksiin syljen kanssa. Niinpä propolikseseen sekoitettu sylki käykin haavojen, palovammojen ja ihon ärsytyksen hoitoon.

Propoliksella on parannettu hengitysteiden katarreja, influenssaa, kurkunpääntulehduksia, keuhkoastmaa, keuhkoputkentulehdusta, kroonista keuhkokuumetta ja keuhkotuberkuloosia.

Hengitysteiden ja keuhkojen sairauksiin N. Joiris suosittaa propolista höyryhengityksessä. Sitä verten 60 g propolista ja 40 g mehiläisvahaa pannaan 300 - 400 ml:n alumiiniastiaan. Tämä asetetaan puolestaan laajempaan astiaan, jossa on kiehuva vettä. Näin syntyyä höyryä hengitetään n. 10 minuuttia iltaisin ja aamuisin kahden kuukauden ajan.

Joiris, Pestsanskij ja monet muut ovat menestyksellä käyttäneet influenssassa ja

muissakin virusten aiheuttamissa taudeissa lääkkeenä propoliksien 10-prosenttista spriiiluosta. Sitä varten hienonnetaan 10 g propolista, jonka päälle kaadetaan 100 g spriiitä. Tätä sekoitetaan n. 30 min ajan, minkä jälkeen liuos saa seistä kolme vuorokautta. Sitten se pannaan pariin tunniksi jääkaappiin ja suodatetaan esim. harson läpi. Säilytetään tiiviissä, tummassa lasiastiasse huoneen lämmössä Spriiiluosta nautitaan 10—20 tippaa veden tai kuumen maidon seassa 1—1,5 tuntia ennen ruokailua 18 - 20 päivän ajan. Tätä käytetään myös vatsa- ja suolistosairauksien hoitoon.

Annostusta on paras noudattaa sillä Pestsanskij sanoo yliannostuksen saattavan aiheuttaa ruokahalun vähenemistä, yleisvoimien heikkenemistä, velttoutta ja valkosolujen lisääntymistä veressä. Tarvittaessa kuuri voidaan uusia parin viikon jälkeen.

Spriiiluosta voidaan käyttää myös ulkoisesti ihosairauksien ja haavojen hoidossa.

Propolista on kokeiltava aluksi varovasti, esim. yksi annos illalla. Jos aamulla ei ole allergia oireita voi käyttöä jatkaa (Lund Aagaard). Propoliksien tehottua on paras vielä jatkaa kuuria muutaman päivän ajan.

On huomattu että mehiläiset rakentavat mielellään kennonsa propoliksella siveltyihin kehiin. Itävaltalainen T. Jahimovit! on lahosuojannut mehiläispesiä asetoniin sekoitetulla propoliksella ja huomannut näin käsiteltyjen pesien säilyvän ulkoilmassa paremmin kuin muilla tavoin käsiteltyjen.

Lähdeeteokset

Propolis; Apimondia-instituutti 1978.

V.D. Tlernigov: Med; Uradiai NL 1979.

K. Lund Aagaard: The Natural Product Propolis—the Way to Health; Mentor Tsnska 1974.

Maximillian Kern: The Therapeutic Value of Propolis in the Cure of Diseases Caused by Inflammations of the Throat and Oral Cavity; Med, fac. Univ. Ljubljana.

PESOLEN MEHILÄISTARHAT
38460 Mouhijärvi
Puh/Fax (03) 5189 170
www.pesosenmehilaistarhat.com